

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 02/04/2003

2000/2156, 2001/4202
C(2003)1020

PERUSTELTU LAUSUNTO

osoitettu Suomen tasavallalle Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 226 artiklan nojalla luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY ja tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY johdosta

PERUSTELTU LAUSUNTO

osoitettu Suomen tasavallalle Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 226 artiklan nojalla luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY ja tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY johdosta

1. Asian tausta

Komissio sai vuonna 1998 kantelun, jonka mukaan Suomen luonnonsuojelulain kielto hävittää ja heikentää ”selvästi luonnossa havaittavia” lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on vastoin direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohdan d alakohtaa, joka ei sisällä vastaavaa harkinnanvaraista määrettä. Kantelun mukaan liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja oli hävitetty metsänhakuun ja maa-ainesten ottamisen yhteydessä Konikallion alueella.

Vuonna 2001 komissio sai kantelun liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin vaikuttavasta moottoritie suunnitelmasta (E18). Kantelun mukaan liito-oravan elinpiirejä oli hävitetty, toimivaltainen viranomais ei ollut edellyttänyt hankkeen kehittäjältä kaikkien vaihtoehtojen tutkimista ja ympäristövaikutusten arvioinnissa ei ollut riittävästi tutkittu tiehankkeen vaikutuksia liito-oraviin.

Samanlaisista tapauksista kerrotaan jatkuvasti lehdissä. Mynämäellä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja hävitettiin metsänhakuun yhteydessä. Toinen samanlainen tapaus sattui Laitilassa. Näyttää todennäköiseltä, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on hävitetty tai heikennetty myös Suomussalmen Liivinaholla 13.7 hehtaarin metsänhakuun yhteydessä.

Suomi on nykyisin ainoa Euroopan unionin jäsenvaltio, jossa esiintyy liito-oravia (*Pteromys volans*). Liito-orava on Suomen kansallisten viranomaisten toimesta luokiteltu vaarantuneeksi. Laji ei täytä äärimmäisen uhanalaisen tai erittäin uhanalaisen lajin kriteerejä, mutta siihen kohdistuu uhka keski-pitkällä aikavälillä hävitä luonnosta, koska sen kannan on havaittu pienenevän elinympäristön häviämisen, pirstoutumisen ja huonontumisen vuoksi.

Suomen ympäristöministeriön julkaiseman tieteellisen selvityksen mukaan¹ liito-oravapopulaatio on lähes kaikilla alueilla pienentynyt Suomessa 20–38 prosenttia viimeisten 5–17 vuoden aikana. Raportin mukaan metsätalous (puiden kaato) on tärkein syy liito-oravan suojelun tason huononemiseen Suomessa. Lajin elinympäristöjä ovat vanhat metsät ja myös kolopuita sisältävät nuoremmat sekametsät. Liito-oravaan kohdistuvia uhkia ovat metsien puulajikoostumuksen muutokset, lehtipuiden väheneminen, kuolleiden tai kuolevien puiden ja oksien sekä laho- ja kolopuiden väheneminen.

2. Oikeudellinen perusta

2.1. Direktiivi 92/43

---

¹ Liito-oravatyöryhmän raportti (Ympäristöministeriö 2001).

Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21. toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna liittymissopimuksella (liite VIII.E.4), jäljempänä 'direktiivi 92/43', tarkoituksena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppisiä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa perustamissopimusta sovelletaan.

Asiaan liittyvät direktiivin 92/43 artikkelit ovat seuraavat:

- 12 artiklan 1 kohta

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa olevia eläinlajeja koskevan tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi niiden luontaisella levinneisyysalueella ja kiellettävä:

- (a) kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen tai tappaminen luonnossa;
- (b) näiden lajien tahallinen häiritseminen erityisesti niiden lisääntymis-, jälkeläistenhoito-, talvehtimis- ja muuttoaikana,
- (c) tahallinen munien hävittäminen tai ottaminen luonnosta;
- (d) lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen.

- 16 artiklan 1 kohta

Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöksistä:

- (a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
- (b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta,
- (c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- (d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamistarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
- (e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

2.2. Direktiivi 85/337

Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27. kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston direktiivillä 97/11/EY, jäljempänä 'direktiivi 85/337', tarkoituksena on vahvistaa ympäristövaikutusten arvioinnin yleiset periaatteet tavoitteena täydentää ja yhtenäistää merkittäviä ympäristövaikutuksia todennäköisesti aiheuttavien yksityisten ja julkisten hankkeiden suunnittelua sääntelevät lupamenettelyt.

Asiaan liittyvät direktiivin 85/337 artikkelit ovat seuraavat:

- 2 artiklan 1 kohta

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen luvan myöntämistä arvioidaan niiden hankkeiden vaikutukset, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Tässä tarkoitettut hankkeet määritellään 4 artiklassa.

- 4 artikla

1. Jollei direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetyistä muuta johdu, liitteessä I mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti.
2. Liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti, jos jäsenvaltiot toteavat niiden laadun sitä vaativan. Tätä varten jäsenvaltiot voivat erityisesti määritellä, että tietyn tyyppiset hankkeet on arvioitava tai niille on vahvistettava arviointiperusteet tai rajat, jotka ovat tarpeen päätettäessä, mitkä liitteessä II mainittuihin luokkiin kuuluvat hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti.

- 5 artikla

1. Niiden hankkeiden osalta, joiden ympäristövaikutukset on 4 artiklan mukaan arvioitava 5–10 artiklan mukaisesti, jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hankkeen toteuttaja toimittaa asianmukaisessa muodossa liitteessä III tarkemmin määritellyt tiedot silloin, kun:
  - (a) jäsenvaltiot pitävät tietoja tärkeinä lupamenettelyn kyseisessä vaiheessa sekä tietyn hankkeen tai hanketyypin erityisluonteen ja todennäköisesti vaikutuksen kohteena olevan ympäristön erikoispiirteiden vuoksi;
  - (b) jäsenvaltiot katsovat, että hakija voidaan kohtuudella velvoittaa kokoamaan nämä tiedot ottaen huomioon muun muassa kulloisenkin tietämyksen ja kulloisetkin menetelmät.
2. Hankkeen toteuttajan 1 kohdan mukaisesti toimittamissa tiedoissa on oltava ainakin:
  - kuvaus hankkeesta, joka sisältää tiedot hankkeen sijainnista, suunnitelmasta ja laajuudesta,
  - kuvaus merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi, vähentämiseksi ja jos mahdollista parantamiseksi suoritetuista toimenpiteistä,
  - tarvittavat tiedot hankkeen pääasiallisten, todennäköisten ympäristövaikutusten yksilöimiseksi ja arvioimiseksi,
  - yhteenvedo, joka ei ole tekninen, kohdissa 1–3 mainituista tiedoista.
3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, jos ne pitävät sitä tarpeellisenä, että kaikki viranomaiset, joilla on asemansa vuoksi hallussaan olennaista tietoa, pitävät sen hankkeen toteuttajan saatavilla.

- 6 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niille ympäristöasioista vastaaville viranomaisille, joita hanke todennäköisesti

koskee, annetaan mahdollisuus ilmaista kantansa lupaa koskevassa asiassa. Tätä varten jäsenvaltioiden on nimettävä viranomaiset, joiden tehtävänä on neuvotella tässä tarkoituksessa yleisesti tai kunkin lupahakemuksen osalta erikseen. Näille viranomaisille on toimitettava 5 artiklan mukaisesti saadut tiedot. Jäsenvaltioiden tehtävänä on vahvistaa menettelyt kuulemista varten.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että:
  - kaikki lupahakemukset ja 5 artiklan mukaisesti saadut tiedot ovat yleisön saatavilla,
  - yleisöllä, jota hanke koskee, on mahdollisuus ilmaista kantansa ennen hankkeen aloittamista.

3. Jäsenvaltiot vastaavat tiedottamisen ja kuulemisen tarkemmasta järjestämisestä, ja siinä yhteydessä voidaan riippuen hankkeen tai sijoituspaikan erityisistä ominaisuuksista
  - määritellä yleisö, jota hanke koskee,
  - täsmentää paikat, joissa tieto on saatavilla,
  - yksilöidä tavat, joilla yleisölle tiedotetaan, esimerkiksi ilmoituksia jakamalla tietyllä alueella ja ilmoittamalla paikallisissa sanomalehdissä, järjestämällä näyttelyitä suunnitelmien, piirustusten, taulujen, kaavioiden ja mallien esittämiseksi,
  - määritellä, millä tavoin yleisöä on kuultava, esimerkiksi kirjallisten lausuntojen tai julkisten kuulemistilaisuuksien avulla,
  - asettaa sopivat määräajat asian käsittelyn eri vaiheille sen varmistamiseksi, että päätös tehdään kohtuullisessa ajassa.

- 8 artikla

Edellä 5, 6 ja 7 artiklan mukaisesti saadut tiedot on otettava huomioon lupamenettelyssä.

3. Kirjeenvaihto

Tutkittuaan Suomen vastaukset 14. syyskuuta 1998 ja 20. toukokuuta 1999 lähettämiinsä selvityspyyntöihin liito-oravan suojelusta Suomessa komissio lähetti Suomelle 28. heinäkuuta 2000 virallisen ilmoituksen (viite SG(2000)D/105520). Komissio katsoi, ettei Suomi ole täyttänyt direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisia velvoitteitaan kieltäessään vain ”selvästi luonnossa havaittavien” lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämisen. Komissio mainitsi Konikallion ja Mynämäen tapaukset esimerkkeinä siitä, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja oli hävitetty ja heikennetty, vaikka ne olisi voinut havaita.

Tutkittuaan Suomen 27. syyskuuta 2000 päivätyn vastauksen (viite EUEC153-50) komissio lähetti 24. heinäkuuta 2001 täydentävän virallisen ilmoituksen (viite SG(2001)D/290132) täsmentääkseen direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan virheellisen täytäntöönpanon ja puutteellisen soveltamisen keskinäistä yhteyttä. Komissio totesi, että nämä tapaukset osoittavat, etteivät Suomen viranomaiset kykene kaikissa tapauksissa estämään liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämistä direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti. Komissio katsoi tämän johtuvan yhteistyön puutteesta lupaviranomaisten, erityisesti metsänhoitoviranomaisten ja ympäristöviranomaisten välillä (joko asiantuntijoita ei kuulla tai luotettavaa tieteellistä tietoa ei oteta huomioon).

Ennen kuin komissio ryhtyi jatkotoimenpiteisiin Suomen 20. syyskuuta 2001 päivätyn vastauksen (viite EUEC206-106, SG(2001)A/010499) johdosta, komissio sai päätökseen E18-moottoritietä koskevan kantelun tutkinnan. Tutkittuaan Suomen tässä asiassa antaman vastauksen komission 17 heinäkuuta 2001 (viite D(2001)522818) lähettämään tiedustelupyyntöön komissio lähetti Suomelle virallisen ilmoituksen direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan ja direktiivin 85/337 2, 4, 5,6 ja 8 artiklan rikkomisesta seuraavilla perusteilla:

- On todennäköistä, että alueella on hävitetty ja/tai heikennetty liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja direktiivin 92/43 artiklan vastaisesti, ja

- Ympäristövaikutusten arviointimenettely on toteutettu tavalla, joka ei ole mahdollistanut hankkeen kaikkien, erityisesti liito-oravaan kohdistuvien vaikutusten arviointia kaikkien reittivaihtoehtojen valossa, mukaan luettuna nykyisen tien parantaminen.

Suomi vastasi 20. toukokuuta 2002 päivätyllä kirjeellä (viite EUE068-14, SG(2002)A/5251).

Tarkasteltuaan Suomen antamia vastauksia komissio on tehnyt seuraavat päätelmät.

4. Päätelmät

4.1. Direktiivi 92/43

4.1.1. Säännösten vastaavuus

Ensiksi komissio haluaa korostaa, että jäsenvaltioilla on direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohdan (d) alakohdan nojalla velvollisuus ottaa käyttöön ja panna täytäntöön tiukka ja tehokas suojelujärjestelmä välttääkseen häiriötä suojeltavien lajien lisääntymisaikana ja kaikenlaista toimintaa, joka voisi johtaa niiden lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentymiseen tai häviämiseen.²

Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan velvoite on pantu Suomessa täytäntöön luonnonsuojelulain 49 §:llä, jonka 1 momentin mukaan:

”Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden selvästi luonnossa havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.”

Luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaan alueellinen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa kiellostä direktiivin 92/43 16 artiklan 1 kohdassa mainituilla perusteilla.

Suomi on esittänyt perusteen ”selvästi luonnossa havaittava” olevan välttämätön, koska monien lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on vaikea tunnistaa; ilman mainittua perustetta kieltä olisi liian epäselvä eikä tahallista tuhoamista voitaisi todistaa ja määrätä seuraamuksia kiellon rikkojille. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen havaitseminen on vaikeaa useista syistä: kyseiset paikat eivät yleensä ottaen ole helposti havaittavissa, ja liito-oravat liikkuvat laajoilla alueilla niin, että niiden elinympäristöt ovat huomattavasti laajemmalla kuin niiden lisääntymis- ja levähdyspaikat; näistä paikoista ei ole riittävästi tietoa jne. Suomi katsoo, että koska liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on melko vaikea havaita luonnossa, on välttämätöntä rajata säännöksen soveltamisala vain helposti havaittaviin lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin.

Komissio haluaa täsmentää, että direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetty kieltä ei koske vain yksityishenkilöiden tahallisia hävittämis- ja heikentämistoimenpiteitä, vaan asettaa myös viranomaisille velvollisuuden toteuttaa tiukka ja tehokas suojelujärjestelmä, joka kattaa myös tahattomien toimenpiteiden estämisen. Tämä ilmenee selvästi 12 artiklan 1 kohdasta, jonka kaikissa alakohdissa, d alakohtaa lukuun ottamatta, mainitaan nimenomaisesti tahalliset toimet.

Sellaisten lajien kuin liito-oravan ollessa kyseessä peruste ”selvästi luonnossa havaittava” on epäselvä, koska ei ole täsmennetty, kenelle lisääntymis- ja levähdyspaikkojen on oltava ”selvästi havaittavia”. Liito-oravan ja tiettyjen muiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen tunnistaminen on vaikeaa maallikolle, mutta suhteellisen helppoa asiantuntijalle, esimerkiksi puiden alla olevan ulosteen perusteella.³ Tällainen peruste mahdollistaa sen, että viranomaiset voi sallia hankkeita, jotka todennäköisesti johtavat liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämiseen ja heikentämiseen, jos viranomaiset ei tiedä kyseessä olevalla alueella sijaitsevista lisääntymis- ja levähdyspaikoista, vaikka asiantuntijat yleensä tuntevat ne, tai jos tiedetään, että alueella on todennäköisesti lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joita viranomaiset eivät kuitenkaan itse voisi havaita. Jäljempänä puutteellista soveltamista koskevassa kohdassa esitetyt esimerkit osoittavat, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetään tai hävitetään usein Suomessa tällaisissa olosuhteissa.

² Asia 103/00 komissio v. Kreikka, ratkaisu annettu 30. tammikuuta 2002.

³ Liito-oravaselvityksen täydentäminen, s 8.

Suomi on todennut myös, että peruste ”selvästi luonnossa havaittavat” on välttämätön, jotta liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen määrittelyssä erityisesti tiheään asutuilla alueilla voidaan ottaa huomioon taloudelliset, sivistykselliset ja alueelliset vaatimukset. Komissio ei voi hyväksyä tällaista tulkintaa, koska 12 artiklan 1 kohdassa säädetään tiukasta suojelujärjestelmästä kaikille direktiivin liitteessä IV olevassa a kohdassa mainituille lajeille, eikä siihen liity tällaista harkinnanvaraista tekijää. Lisääntymis- ja levähdyspaikka on käsite, joka on määriteltävä yksinomaan biologisin perustein.

Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on neuvoston direktiiviä 79/409/ETY (lintudirektiivi) tulkitessaan todennut, että jäsenvaltioiden on toistettava kansallisissa säännöksissään direktiivin kielloista poikkeamisen perusteet, koska tarkka täytäntöönpano on erityisen tärkeää silloin, kun yhteisestä perinnöstä huolehtiminen on kansallisten viranomaisten tehtävänä. Tämä koskee myös direktiivin 92/43 12 artiklassa tarkoitettuja kieltoja.

Vaikka Suomi on kiistänyt komission väitteet direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan virheellisestä täytäntöönpanosta, se on ilmoittanut komissiolle aikomuksestaan muuttaa 49 §:n 1 momentin sanamuotoa ja tiedottaa komissiolle muutoksen valmistelun kulusta. Myöhemmin Suomi täsmensi, että tarkoituksena on poistaa 49 §:n 1 momentista ilmaisu ”selvästi luonnossa havaittavat”. Asiaa koskeva esitys oli tarkoitus viedä eduskunnan käsiteltäväksi keväällä 2002.

Komissio pitää myönteisenä Suomen aikomusta muuttaa 49 §:n 1 momentin sanamuotoa yhdenmukaiseksi direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan kanssa. Tätä muutosta ei kuitenkaan ilmeisesti ole vielä saatettu päätökseen. Suomi ei ole myöskään ilmoittanut komissiolle asiaa koskevasta hallituksen esityksestä. Suomen voimassa olevaan lakiin sisältyy siis edelleen ilmaisu ”selvästi luonnossa havaittavat”.

Komissio katsoo tämän vuoksi, että Suomi ei ole täyttänyt neuvoston direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on sisällyttänyt perusteen ”selvästi luonnossa havaittavat” kansalliseen lainsäädäntöön, jolla mainittu artikla pannaan Suomessa täytäntöön.

4.1.2. Puutteellinen soveltaminen

4.1.2.1. Metsänhakuut

Kirjeenvaihdossaan Suomen kanssa komissio on todennut, etteivät Suomen viranomaiset kykene metsänhakuuhankkeiden yhteydessä estämään liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämistä direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti. Kirjeenvaihdossa mainittujen tapausten valossa tämä näyttäisi johtuvan yhteistyön puutteesta lupaviranomaisten, erityisesti metsänhoitoviranomaisten ja ympäristöviranomaisten välillä (joko asiantuntijoita ei kuulla tai luotettavaa tieteellistä tietoa ei oteta huomioon).

Vastauksissaan Suomi on puolestaan todennut, että kyse on kahdesta paikallisesta tapauksesta, joiden perusteella ei voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että Suomen metsänhakkuiden hallintojärjestelmä ei soveltuisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojeluun.

Suomi täsmentää, että Suomen lainsäädännön⁴ osaksi saatettua direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädettyä kieltä sovelletaan metsänhakkuihin⁵. Velvollisuuden noudattamisen seuranta kuuluu alueellisille metsäkeskuksille. Hakkuu ei ole luvanvaraista, vaan hakkuusta vastaavan tahon on tehtävä metsäkeskukselle ilmoitus vähintään 14 päivää ja enintään kaksi vuotta ennen hakkuun aloittamista.⁶ Metsäkeskus tarkastaa

---

⁴ Luonnonsuojelulain 49 §.

⁵ Metsälain 2 §:n 4 momentti.

⁶ Metsälain 14 §.

ilmoituksen perusteella, onko kyseisellä alueella liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Metsäkeskukset käyttävät tähän tarkoitukseen tietopankkia, johon sisältyy ympäristöviranomaisten toimittamia tietoja liito-oravan esiintymispaikoista. Jos on perusteltua syytä epäillä, että toimenpide on metsälain vastainen, metsäkeskusten on neuvoteltava hakkuusta vastaavan tahon kanssa tarpeellisen muutoksen aikaansaamiseksi. Tässä arvioinnissa metsäkeskukset ovat velvollisia ottamaan huomioon Suomen lainsäädännön osaksi saatetut direktiivin 92/43 12 artiklassa tarkoitettut kiellot.

Komissio epäilee kuvatun hallintojärjestelmän kykyä estää liito-oravien ja muiden samankaltaisten lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen häviäminen ja heikkeneminen. Komission saamien kanteluiden perusteella vaikuttaa siltä, että järjestelmässä on useita epävarmoja tekijöitä:

- Metsäkeskuksilla ei ole velvollisuutta antaa tietoja suunnitelluista hakkuualueista ympäristöviranomaisille. Kun ympäristökeskukset eivät saa tietoja hakattavista alueista, ne eivät voi toimittaa metsäkeskuksille ja maanomistajille tietoja hakkuualueiden liito-oravaesiintymistä tapauksissa, joissa metsäkeskukset eivät ole pyytäneet kohdekohtaisia tietoja.
- Itse rekisteriin ei useinkaan sisälly riittävän tarkkaa tietoa sen varmistamiseksi, että jokainen lisääntymis- ja levähdyspaikka säästyy.
- Kaikista tiedossa olevista liito-oravan esiintymispaikoista ei selvästikään ole tietoja rekisterissä, vaikka niistä on ilmoitettu asianomaisille viranomaisille.
- Joissakin tapauksissa metsäkeskukset väittävät, etteivät ne ole saaneet tietoja, jotka ympäristöviranomaiset väittävät lähettäneensä.
- Joissakin tapauksissa tiedot esiintymispaikkojen olemassaolosta eivät saavuta hakkuusta vastaavaa tahoja. Järjestelmä ei näytä pystyvän varmistamaan tehokasta valvontaa metsänkäyttöilmoituksen kaksivuotisen voimassaolon aikana.⁷
- Asianomaiset viranomaiset eivät ota toimien suunnittelun yhteydessä tehtävässä olemassa olevien esiintymispaikkojen määrittelyssä riittävästi huomioon ennalta varautumisen periaatetta: suojellut alueet ovat minimaalisen pieniä, eikä liito-oravan kykyä elää kyseisellä alueella voida varmistaa. Potentiaalisia esiintymispaikkoja ei suojella lainkaan. Pitkällä aikavälillä tämä vaarantaa populaation elinkykyisyyden.
- Vaikuttaa siltä, ettei lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisestä ja heikentämisestä käytännössä rangaista lainkaan.

Komissio katsoo, että hallintojärjestelmän epävarmuustekijät ovat johtaneet tilanteeseen, jossa viranomaiset eivät ole joko halukkaita tai kykeneviä tehokkaasti estämään liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämistä. Viranomaiset eivät joko ole tietoisia liito-oravan esiintymispaikoista vaikka ne tiedetään yleisesti, tai ovat liian passiivisia ennalta estäviin suojatoimenpiteisiin ryhtymiseksi, vaikka tietävät, tai ainakin pitäisi tietää, että alueella esiintyy liito-orava.

Suomi on ilmoittanut komissiolle, että metsäviranomaisten ja ympäristöviranomaisten välistä tiedonkulkua parannetaan. Tällaisista parannuksista ei kuitenkaan vielä näy saadun myönteisiä tuloksia.

Esimerkiksi Konikallion liito-oravaesiintymän tapauksessa valituksen tekijä on ilmoittanut komissiolle, että liito-oravan pesäpuiden hakkuu on jatkunut vuosina 2001 ja 2002. Valituksen tekijä on ilmoittanut saaneensa Hämeen ympäristökeskukselta kirjeen, jonka mukaan sillä ei ollut tietoja syyskuussa 2001 tehdyistä hakkuista. Sama

⁷ Ks. esimerkiksi Laitilan tapaus, Helsingin Sanomat 18.1.2002.

viranomainen on myös ilmoittanut valituksen tekijälle, että Konikallion liito-oravaesiintymää ei ole rekisteröity, vaikka liito-oravien esiintyminen alueella on ollut tiedossa useiden vuosien ajan.

Alla olevat tapaukset ovat lisäesimerkkejä siitä, ettei kuvattu hallintojärjestelmä anna riittävää suojaa liito-oravalle.

E18-moottoritie – Asia 2001/4202

Direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohta

Suomi on viitannut vuonna 2001 tehtyyn tutkimukseen, jonka mukaan Muurlan ja Lohjanharjun välille suunniteltu moottoritie E18 vaikuttaisi 47 liito-oravaesiintymään.⁸ Komissio mainitsi virallisessa ilmoituksessaan eräitä kohteita, joissa tehdyt hakkuut (joita on tehty aivan äskettäinkin) ovat vaikuttaneet alueen liito-oravapopulaatioon. Kyseisiä kohteita ovat esimerkiksi Kuturamäki lounaiskulma (nro 2), Ilo läntinen (nro 9), Salmenniittu (nro 12), Kruusilan liittymä (nro 13), Ridanmäki (nro 20), Viitamäki (nro 21) ja Tuulirinne (nro 24).

Komissio katsoi tämän vuoksi, että on todennäköistä, että alueella on hävitetty ja/tai heikennetty liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan vastaisesti ja että toimivaltaiset viranomaiset eivät ole pystyneet kaikissa tapauksissa varmistamaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelemista.

Suomi vastasi, että lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei ole heikennetty tai hävitetty sen jälkeen, kun lajin esiintyminen on tullut viranomaisten tietoon. Viranomaisilla ei ole ollut tietoa mahdollisista liito-oravista hakkuista tehtäessä. Viranomaisilla on ollut tieto liito-oravien esiintymisestä vasta vajaan vuoden ajan.

Suomen mukaan viranomaiset eivät siis ole tiedneet liito-oravista ennen kuin aluetta koskeva liito-oravaselvitys saatiin valmiiksi keväällä 2001, minkä jälkeen lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei ole hävitetty eikä heikennetty.

Komission käytettävissä olevien tietojen mukaan kuitenkin liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on jatkunut merkittävällä tavalla myös vuoden 2001 liito-oravaselvityksen jälkeen. Vuonna 2002 tehdyn täydentävän selvityksen⁹ mukaan kuusi liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä on kadonnut todennäköisesti alueella tehtyjen hakkuiden vuoksi. Kolme näistä hakkuista tehtiin talvella 2001/2002 eli vuoden 2001 selvityksen valmistumisen jälkeen. Esimerkiksi Niittyhaanmetsän (nro 27) liito-oravakanta on hävinnyt sen jälkeen, kun yli puolet kohteen metsästä hakattiin paljaaksi todennäköisesti talvella 2001/2002. Selvityksessä päätellään, että jos sama suuntaus jatkuu, liito-oravalle sopivien metsäalueiden määrä vähenee nopeasti.

Suomi on viralliseen ilmoitukseen antamassaan vastauksessa selostanut myös, että suunniteltua tielinjausta on muutettu haittojen vähentämiseksi tehtäviä toimenpiteitä

⁸ Valtatien 1 (E18) rakentaminen moottoritieksi välillä Muurla – Lohjanharju (Lieviö). Luontoselvityksen täydentäminen. Liito-oravaselvitys. Sito konsultit, kesäkuu 2001. Tiehallinto.

⁹ E18 liito-oravakohteiden tarkistus 2002. Luontotieto Keiron, Susanna Pimenoff ja Esko Vuorinen.

koskevien selvityksen suositusten mukaisesti. Valituksen tekijä on kuitenkin toimittanut komissiolle tietoja kohteista, joissa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on hävitetty sen jälkeen, kun kävi ilmeiseksi, ettei haittojen vähentämiseksi tehtäviä toimenpiteitä koskevia suosituksia voida toteuttaa.

Yksi näistä kohteista on Pitkämäki (nro 39), jossa on äskettäin kaadettu pesäpuita ja niitä ympäröiviä ruokailupuita. Valituksen tekijä on ilmoittanut komissiolle, että kyseinen liito-oravaesiintymä oli havaittu jo vuonna 1999.

Lisäksi valituksen tekijän mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on hakattu myös kohteissa Orosmäki läntinen (nro 45) ja Nöpönsuo (nro 37 ja 38) vuoden 2001 selvityksen jälkeen. Valituksen tekijä on myös kertonut, että vuoden 2001 selvityksen jälkeen on paikallistettu uusia pesäpuita, joiden osalta ei kuitenkaan ole haettu poikkeuslupaa (esim. Raatin kylän Hauklampi (nro 43) ja Nöpönsuo (nro 37)).

Lisäksi valituksen tekijä on toimittanut komissiolle useita kirjeitä, joilla se ilmoittanut Suomen viranomaisille liito-oravaesiintymistä alueella (erityisesti Pitkämäen alueella). Nämä kirjeet on lähetetty Suomen viranomaisille vuosina 1994 ja 1995.

Suomi väittää toiseksi, että liito-oravien esiintymisalueet ovat huomattavasti laajempia alueita kuin niiden lisääntymis- ja levähdyspaikat ja että monissa komission mainitsemista kohteista on kyse vain potentiaalisista lisääntymis- ja levähdyspaikoista.

Tältä osin komissio haluaa huomauttaa, että direktiivin 92/43 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on myös toteutettava tarpeelliset ennalta ehkäisemis- ja varautumistoimenpiteet liitteessä IV olevassa a kohdassa mainittujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelemiseksi.¹⁰ Jos esimerkiksi tiedetään, että tietyllä alueella mahdollisesti on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, hakkuille ei voida antaa lupaa, ellei voida varmistaa, ettei liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja hävitetä tai heikennetä.

16 artiklan 1 kohta

Viralliseen ilmoitukseen antamassaan vastauksessa Suomi viittasi mahdollisuuteen poiketa 12 artiklasta ja painotti noudattavansa tässä suhteessa direktiivin 92/43 säännöksiä. Suomi ilmoitti komissiolle, että hanke viedään direktiivin 92/43 16 artiklan 1 kohdan mukaiseen poikkeusmenettelyyn, koska suunniteltu linjaus hävittää *yhden* lisääntymis- ja levähdyspaikan (Muurlassa) ja heikentää lievästi *viittä* lisääntymis- ja levähdyspaikkaa.

Komission käytettävissä olevien tietojen mukaan Suomi on myöntänyt direktiivin 92/43 16 artiklan 1 kohdan mukaisen poikkeuksen 20. kesäkuuta 2002 tehdyllä päätöksellä. Sen mukaan voidaan heikentää *kahta* lisääntymis- ja levähdyspaikkaa. Kyseiset kohteet ovat Palanutkallio (nro 46) ja Haarapaju itäinen (nro 28).

Direktiivin 92/43 16 artiklan 1 kohdassa säädetään kahdesta edellytyksestä 12 artiklan säännöksistä poikkeamiselle: jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella. Komissio arvioi seuraavassa näitä edellytyksiä Uudenmaan ympäristökeskuksen myöntämän poikkeuksen perustelujen valossa.

¹⁰ Asia C-103/00 komissio v Kreikka, ratkaisu annettu 30. tammikuuta 2002.

(a) *Muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole*

Toimivaltaisen viranomaisen mukaan tutkimukset osoittavat, ettei hankkeelle löydy vaihtoehtoisia ratkaisua ja että kyseisessä tapauksessa on valittu ympäristölle vähiten haitallinen tielinjaus. Vastauksessa viitataan myös vuoden 2001 liito-oravaselvitykseen, jonka väitetään todistavan, ettei tielle ole muita linjausmahdollisuuksia, jotka olisivat edullisempia liito-oravan kannalta.

Vuoden 2001 liito-oravaselvitys perustuu kuitenkin vuoden 2001 suunnitelmiin, joissa kaikki muut linjausmahdollisuudet oli jo suljettu pois. Tätä seikkaa käsitellään tarkemmin jäljempänä direktiiviä 85/337 koskevassa kohdassa. Tässä yhteydessä mainittakoon, että Muurlan ja Lohjanharjun välisen moottoritien suunnitelmien yhteydessä ei ilmeisestikään ole tehty tutkimuksia, jotka todistaisivat Suomen viranomaisten väitteen siitä, ettei ole muita linjausmahdollisuuksia, jotka olisivat edullisempia liito-oravan kannalta.

(b) *Suotuisan suojelutason säilyttäminen*

Toimivaltainen viranomainen esittää, ettei poikkeus vaikuta liito-oravan suotuisan suojelutason säilyttämiseen, kun otetaan huomioon hankkeen vaikutukset liito-oravien kokonaismäärään Suomessa.

On syytä korostaa, että kyseisen lajin kannan suotuisan suojelun tasolla tarkoitetaan sen suojelua niiden paikallisella luontaisella levinneisyysalueella, eikä sitä voida arvioida kyseisen lajin asianomaisen jäsenvaltion koko levinneisyysalueen kannalta. Muutoin voitaisiin automaattisesti myöntää poikkeus yksittäiselle hankkeelle, joka heikentää minkä tahansa laajalle levinneen lajin yksittäisiä lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, koska tämä ei juuri koskaan vaikuttaisi kyseisen lajin yleisen suojelun tasoon asianomaisessa jäsenvaltiossa. Tällainen tulkinta ei olisi direktiivin 92/43 tavoitteiden eikä poikkeusten suppean tulkinnan periaatteen mukainen.

Toimivaltainen viranomainen toteaa lisäksi, ettei moottoritillä ole vaikutusta liito-oravan suojelutasoon ja ettei tie eristä liito-oravien esiintymispaikkoja, sillä haittavaikutusten lieventämistoimenpiteinä on suunniteltu tien poikkileikkauksen kaventamista, uusia istutuksia ja vanhojen puiden jättämistä tunneleiden kohdalle.

Tällainen päätelmä ei vaikuta perustellulta, kun otetaan huomioon edellä esitetyt tiedot muun muassa siitä, että eräitä lieventämistoimenpiteitä ei ilmeisesti ole toteutettu, että myös muita kuin poikkeuksessa tarkoitettuja liito-oravan elinympäristöjä on heikennetty ja että liito-oravien potentiaalisia elinympäristöjä ei suojella. Edellä mainitun vuoden 2002 täydentävän selvityksen mukaan liito-oraville sopivat metsäalueet vähenevät nopeasti, mikäli metsänhakuut jatkuvat nykyisellään.

(c) *Päätelmät*

Komission johtopäätös on, että 16 artiklan 1 kohdan johdantokappaleen mukaisen poikkeuksen edellytykset eivät ole täyttyneet. Tämän vuoksi 16 artiklan 1 kohdan a–e alakohdassa esitettyjä syytä ei voida pitää poikkeuksen perusteena.

4.2. **Direktiivi 85/337**

4.2.1. Alkuperäinen ympäristövaikutusten arviointi

Suomen antamasta vastauksesta käy ilmi, että alun perin vuonna 1988 tutkittiin neljää vaihtoehtoa: nykyisen tien leventämismahdollisuutta sekä kolmea eri reittivaihtoehtoa moottoritiele. Liikenneministeriö päätti vuonna 1990 valita nyt suunnitteilla olevan vaihtoehdon eli Lohja–Muurla-maastokäytävän. Vuosina 1992–96 hankkeessa laadittiin yleissuunnitelmat, joissa vertailtiin eri vaihtoehtoja valitussa maastokäytävässä.

Direktiivi 85/337 tuli Suomessa sovellettavaksi 1. tammikuuta 1995. Tiehankkeen ympäristövaikutusten arviointi tehtiin vuonna 1996, jolloin arvioitavana oli kaksi vaihtoehtoa: nykyisen tien leventäminen ja edellä mainittu maastokäytävä.

Direktiivin 85/337 liitteen 3 mukaan, sellaisena kuin se on direktiivissä 85/337 ennen direktiivillä 97/11 tehtyjä muutoksia, hankkeen kehittäjän on annettava ”mahdollisuuksien mukaan pääpiirteinen esitys hankkeen toteuttajan selvittämistä pääasiallisista toimenpidevaihtoehdoista sekä selvitys valintaan johtaneista syistä, ottaen huomioon ympäristövaikutukset.”

Kuten 25. syyskuuta 2001 annetussa virallisessa ilmoituksessa todettiin, alkuperäisessä ympäristövaikutusten arvioinnissa (1996) ei tutkittu vaikutuksia liito-oraviin, vaan nämä vaikutukset tutkittiin myöhemmin eli keväällä 2001. Tässä vaiheessa vain yksi alkuperäisistä vaihtoehdoista – Muurlan ja Lohjan välinen maastokäytävä – oli suunnittelussa mukana. Tämän vuoksi komissio totesi, että ympäristövaikutusten arviointimenettely on toteutettu tavalla, joka ei ole mahdollistanut hankkeen kaikkien, erityisesti liito-oraviin kohdistuvien vaikutusten arviointia kaikkien reittivaihtoehtojen valossa, mukaan luettuna nykyisen tien parantaminen.

Vastauksessaan Suomi ei kiistä, että liito-oraviin kohdistuvia vaikutuksia ei käsitelty alkuperäisessä ympäristövaikutusten arvioinnissa. Sen sijaan Suomi huomauttaa, ettei liito-oraviin kohdistuvia vaikutuksia voitu alunperin tutkia, koska niiden esiintymisestä saatiin tieto vasta myöhemmin. Suomi toteaa, että direktiivin 85/337 5 artikla koskee vain tietoa, jonka hankkeen kehittäjä voidaan kohtuudella velvoittaa kokoamaan kulloinenkin tietämys ja kulloisetkin menetelmät huomioon ottaen.

Komissiolla on kuitenkin hallussaan tietoja, joiden mukaan Suomen viranomaiset tiesivät jo vuonna 1995 mahdollisuudesta, että alueella on liito-oravia. Tämä käy selvästi ilmi useista kirjeistä, joita valituksen tekijä on lähettänyt Suomen viranomaisille vuosina 1994 ja 1995. Komissio katsoo tämän vuoksi, että ympäristövaikutusten arvioinnin teko-hetkellä (vuonna 1996) oli käytettävissä riittävä tietämys ja asianmukaiset menetelmät tietojen kokoamiseksi liito-oravan tarkoista esiintymispaikoista.

4.2.2. Täydentävä ympäristövaikutusten arviointi

Vastauksessaan 25. syyskuuta annettuun viralliseen ilmoitukseen Suomi huomauttaa lisäksi, että liito-oraviin kohdistuvia vaikutuksia on tutkittu vuonna 2001, ja tutkimukset on otettu huomioon ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä 5 ja 6 artiklan mukaisesti.

Tarkasteltavana oleva hanke on Muurlan ja Lohjanharjun välinen moottoritieyhteys. Suomi on ilmoittanut komissiolle, että tiesuunnitelmien hyväksyminen merkitsee lupaa tien rakentamiselle. Komissio katsoo näin ollen, että tiesuunnitelman hyväksyminen merkitsee direktiivin 85/337 2 artiklassa tarkoitetun luvan saamista.

Koska tiesuunnitelmia ei ole jätetty hyväksyttäväksi ennen 14. maaliskuuta 1999, komissio katsoo, että tapaukseen sovelletaan uusia säännöksiä eli direktiiviä 85/337 sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 97/11. Moottoritiehankkeet on mainittu tämän direktiivin liitteen 7 kohdassa (b).

Kuten Suomi on maininnut, tiehankkeen vaikutukset liito-oraviin tutkittiin vuonna 2001. Vuoden 2001 selvityksessä kuitenkin vertailtiin liito-oraviin kohdistuvia vaikutuksia ainoastaan toisen päävaihtoehdon eli maastokäytävän sisällä tarkastelluissa paikallisissa linjauksissa. Kyseinen vaihtoehto oli valittu jo vuonna 1990 eli 11 vuotta ennen kuin vaikutuksia liito-oraviin oli tarkasteltu.

Näin ollen vaikutusten arviointia edes sen täydennytyssä muodossa ei ole koskaan annettu direktiivin 85/337 6 artiklan mukaisesti yleisön saataville, jotta se voisi ilmaista kantansa moottoritien päälinjausvaihtoehdoista ottaen huomioon kaikki merkittävät ympäristövaikutukset ja erityisesti liito-oravaan kohdistuvat vaikutukset. Myöskään hankkeen toteuttaja ei ole voinut toimittaa direktiivin 85/337 5 artiklan mukaisesti pääpiirteistä esitystä hankkeen toteuttajan selvittämistä pääasiallisista toimenpidevaihtoehdoista eikä selvitystä valintaan johtaneista syistä ottaen huomioon ympäristövaikutukset, sillä tosiasiallisesti kaikkia merkittäviä ympäristövaikutuksia ei ollut siinä vaiheessa tutkittu ja arvioitu.

Suomen viranomaiset ovat komission tietojen mukaan kuitenkin hyväksyneet Lohjan ja Lahnajärven välisen tiesuunnitelman 20. marraskuuta 2002. Tämän vuoksi on katsottava, että Suomen viranomaiset ovat laiminlyöneet varmistaa, että direktiivin 85/337 5 artiklan mukaiset tiedot on koottu ja 6 artiklan mukaiset kuulemiset on suoritettu ja että nämä tiedot on otettu huomioon lupamenettelyssä 8 artiklan mukaisesti.

Edellä sanotun perusteella Suomi on rikkonut direktiivin 85/337 2 artiklan 1 kohtaa sekä 4, 5, 6 ja 8 artiklaa.

NÄILLÄ PERUSTEILLA

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO,

joka on antanut 28. heinäkuuta 2000 (viite SG(2000)D/105520), 24. heinäkuuta 2001 (viite SG(2001)D/290132), 21. maaliskuuta 2002 (viite SG(2002)D/220190) päivätyillä virallisilla ilmoituksilla Suomen tasavallalle tilaisuuden esittää huomautuksensa ja joka ottaa huomioon Suomen tasavallan 27. syyskuuta 2000 (viite EUEC153-50), 20. syyskuuta 2001 (viite EUEC206-106, SG(2001)A/010499) ja 20. toukokuuta 2002 (viite EUE0368-14, SG(2002)A/5251) päivätyt vastaukset,

ANTAA PERUSTELLUN LAUSUNNON

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 226 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla, koska

- saattaessaan direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöään Suomen tasavalta on sisällyttänyt siihen perusteen ”selvästi luonnossa havaittavat”,
- Suomen tasavalta ei ole toteuttanut direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisia tarpeellisia toimenpiteitä tiukan ja tehokkaan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja toteuttamiseksi sen varmistamiseksi, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei heikennetä ja hävitetä, ja
- Suomen tasavalta on myöntänyt poikkeuksen direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan d alakohdasta E18-moottoritien Muurlan ja Lohjanharjun välisen osuuden suunnittelun yhteydessä, vaikka mainitun direktiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset tällaiselle poikkeukselle eli edellytykset, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja ettei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, eivät ole täyttyneet,

ja näin ollen Suomen tasavalta on jättänyt täyttämättä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 12 artiklan 1 kohdan d alakohdan ja 16 artiklan 1 kohdan mukaiset velvollisuutensa, ja koska

- Suomen tasavalta ei ole varmistanut, että tarpeelliset tiedot on koottu ja että kuulemiset on suoritettu direktiivin 5 ja 6 artiklan mukaisesti ja että nämä tiedot on otettu lupamenettelyssä huomioon 8 artiklan mukaisesti E18-moottoritien Muurlan ja Lohjanharjun välistä osuutta koskevaan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä,

näin ollen Suomen tasavalta on jättänyt täyttämättä tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY 2 artiklan 1 kohdan sekä 4, 5, 6 ja 8 artiklan mukaiset velvollisuutensa.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 226 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla komissio kehottaa Suomen tasavaltaa toteuttamaan tässä perustellussa lausunnossa tarkoitetut toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta.

Tehty Brysselissä 02/04/2003

Komission puolesta

Margot WALLSTRÖM

Komission jäsen

